

Allians av olikhet, ej identitetspolitik - Judith Butler

I Judith Butlers teori om ickevåld lyfter hon fram hur prekaritet, bekymmer, visar hur vi behöver varandra. Ömsesidig hjälp och att vara social är förutsättningar för att kunna leva. Detta gäller även politiska organisationer. Folkrörelser och andra politiska organisationer behöver varandra. Motstånd och folkliga rörelser ska, enligt henne, skapa skillnader snarare än identitet. Organisationer som arbetar för solidaritet, feminism, rättvisa, politisk förändring behöver samarbeta med varandra i allianser. Att organisera sig autonomt skulle vara en återvändsgränd.

Organisationer behöver varandra

Kritiken mot individualism blir ibland alltför individualistisk. Judith Butler kritiserar därför även organisationers individualism. Även politiska rörelser och motståndsgupper är beroende av samarbete och ömsesidig hjälp.

Butler skriver: "Prekaritet skär tvärs över såväl identitetskategorier som mångkulturella kartor, och bildar sålunda grunden för ... allians ... mot statligt våld och dess förmåga att skapa, exploatera och distribuera prekaritet för ändamålen profit och territoriellt försvar. En sådan allians skulle inte kräva enighet i alla frågor om begär eller övertygelse eller självidentifikation. Det skulle bli en rörelse som ger skydd åt vissa slags pågående motsättningar mellan deltagarna och värdesätter sådana fortgående och animerande skiljaktigheter som tecknet på och substansen i en radikalt demokratisk politik." [1]

Motståndsgupper och politiska organisationer kan inte vara sig själva nog. De behöver alltid gå in i allianser och koalitioner med andra grupper.

Allianser istället för identitetspolitik

Istället för en kamp som bygger på enhet och identitetspolitik föreslår Judith Butler allianser och koalitioner mellan grupper som producerar skillnader snarare än identitet.

Judith Butler menar att därför "bör inriktningen vara mindre på identitespolitik, eller de slags intressen och övertygelser som formulerats med identitesanspråk som grund, och mer på prekaritet och dess differentiella distribution, i förhoppning att nya koalitioner kan bildas"[2].

Det solidaritetsgrupper, vänster, feminister, ickevåldsrörelser har gemensamt är inte identitet utan sårbarhet, osäkerhet, oförutsägbarhet, prekaritet. Att de behöver varandra.

Möjligheten till förändring ligger därför i allianser och koalitioner mellan grupper och organisationer. Prekaritet är det som tvingar fram samarbete därför behöver allianserna också ha prekaritet som avgörande del av alliansen, av hur man organiserar sig, av hur man tar hand om varandra, av hur man kan bli solidariska med varandra. Att erkänna och ta hand om varandras osäkerhet och sårbarhet tvingar fram andra former av organiserande än kamp som bygger på styrka och enhet.

Bejakande av prekaritet förändrar vårt organiserande på åtminstone två sätt. För det första behöver allianser alltid organisera och kämpa utifrån sårbarhet och osäkerhet. För det andra behöver allianserna organisera hur man fördelar de resurser som hanterar eller tryggar den osäkerhet människor lever under.

Allianser snarare än autonomt självorganiserande

Prekaritet blir hos Judith Butler en kritik mot föreställningar om autonoma subjekt. Kollektiva subjekt: klasser, kvinnor, undertryckta folk eller sociala rörelser, har i kritiska teorier ibland setts som förutsättning för radikala politiska förändringar.

Ofta har synliggörandet av revolutionära eller progressiva subjekt ställts gentemot ödesbestämd determinism, strukturalism eller mekanisk materialism vilka skulle bortse från aktörer och subjekt.

Genom prekaritet blir det dock möjligt för Butler att välja en tredje väg: "(K)oalitionen i sig kräver ett omprövande av subjektet som en dynamisk samling sociala relationer. Mobiliserande allianser formas inte nödvändigtvis mellan etablerade och erkännbara subjekt, och de är inte heller beroende av en

förhandling mellan identitära anspråk. Istället kan de mycket väl komma att sättas igång av kritik mot godtyckligt våld, kringskärandet av den offentliga sfären, ... samt instrumentaliseringen av rättighetsanspråk"[3].

Subjektet blir därmed inte en ensam politisk aktör eller grupp som ensam utför en förändring. Det är snarare samarbetet och våra relationer (inklusive djur, natur) som är subjektet, det som bygger samhällen och förändring. Subjektet är inte enhet: "där 'subjektet' inte är så mycket en separat substans som en aktiv och transitiv uppsättning ömsesidiga förhållanden."[4]

Det skulle därmed bli missvisande att förstå allianser som nya enheter. Det handlar inte om den ena eller andra samarbetsorganisationen eller om just den gemensamma kampanjen. Judith Butler talar om det ständiga sökandet efter samarbete med andra, med de som är olika, med de som inte riktigt passar in, med de som har fel. Snarare än allians som substantiv bör man nog förstå det som verb: samarbete mellan grupper och organisationer snarare än just ett definierat samarbete.

Kamp producerar konflikter och skillnader - inte enhet

Istället för en klasskamp eller kvinnokamp som skapar enhet visar Butler att möjligheten till verklig förändring finns i kamp som producerar skillnader och konflikt, alltså även mellan de som kämpar med varandra.

"Tvärtom fortsätter jag, i Laclaus och Mouffes fotspår, att argumentera att antagonism håller alliansen öppen och suspenderar idén om försoning som ett mål. ... Det som håller en allians mobil är ... det kontinuerliga fokuserandet på de maktformationer som överskrider den strikta definitionen av identitet tillämpad på dem som är inkluderade i alliansen."[5]

Konflikt och antagonism kan därmed bli kreativt. Det hindrar motståndet från att kollapsa in i enhet, identitet och autonomt självorganiserande. Det är inte rätt ideologi eller rättfärdigt leverne som gör en organisation radikal utan snarare fel ideologi och orättfärdigt leverne.

Kamp för rättvis fördelning av resurser och politisk förändring innebär alltid samarbete med dem som har fel, med dem som inte är så 'upplysta som en

själv'. Krav på ett upplyst medvetande skulle göra både motstånd och socialt liv tillsammans omöjligt.

”(S)ekulariserade elitors försök att exkludera religion från den offentliga sfären kan ha sitt ursprung i vissa klassprivilegier och en blindhet inför det faktum att religiösa nätverk ofta ger det stöd som sårbara befolkningar med nödvändighet är beroende av.”[6]

För att sammanfatta: Prekaritet skapar förutsättningarna för hur vi organiserar och kämpar. Sårbarhet och osäkerhet avgör metoderna för hur vi organiserar tillsammans, men även hur vi gör motstånd mot våld och förtryck, samt hur vi organiserar våra samhällen så resurserna för att hantera livets prekaritet fördelas jämlikt mellan oss.

Per Herngren

2011-03-30, version 0.1

Fotnoter

[1] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 38.

[2] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 38.

[3] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 149.

[4] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 137.

[5] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 138.

[6] Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009, s 135.